

(המשך מעמוד 17)

שם בזכות ולא בחסד.

רק אחרי שדחקתי אותו לפינה. רק אחרי שהתעקשתי וחזרתי ושאלתי שוב שוב בנושאים החברתיים. נידנדתי ורציתי לשמוע על הקשיים האישיים שלו. רק אז פתח צוהר קטן וסיפר שהיה לו קשה, שאולי היה צריך להתאמץ קצת יותר מדין מריחור. הח"כ בנו של ח"כ לשעבר אליהו מרידור המנוח, או מבני בגין, או מעוזי לנדאו - כולם בני-שם. כולם גדלו בתוך המישפחה הלוחמת. דרכם של אלה היתה סלולה כמעט מרגע היוולדם.

קצב אינו מפורסם. הוא אומר זאת שוב ושוב. תמיד עם חיוך, בהישירו מבט. בביטחון מלא.

כך, בביטחון מלא, התנהג גם כשעמד על הבימה מול אלפי צירים מתמרעים וצווחים של ועידת-תנועת-החרות וניווט אותם ביד רמה. הכל היו אז נדהמים מכוסר-המנהיגות שגילה. רבים היו בטוחים שמשא קצב הוא רק בובה בידיהם של

המוזה הפועלית ואיש אינו מזכיר אותה עוד.

למרות זאת קשה לומר עליו שהוא ילד-שמות ממוקד שאינו יודע עבודה מה היא. עד היום משמש אביו כשומר במפעל מרבק. המישפחה מתגוררת עדיין בקריית-מלאכי. שאינה בדיוק צפון תל-אביב. גילה, אשתו של קצב, עובדת חצי משרה. כדי שהמישפחה (לזוג המישה ילדים) תוכל לגמור את החודש בכבוד.

השבוע התכנסו כמה ראשי ערי-פיתוח מן המערך לכינוס-מחאה. שבו דרשו להפנות את המשאבים הכלכליים מן ההתנהלויות לערי-פיתוח. אנשי הליכוד לא היו שם. קצב מספר כי כבר לפני שלושה חודשים הניח על שולחן-הממשלה הצעה לסדר-היום בנושא סיווג מחדש של ערי-פיתוח והעברת משאבים לשם. הצעתו עדיין מעלה אבק על שולחן-הממשלה וטרם נידונה. הוא מוכן לומר, למרות העובדה שהוא איש-חרות, שיש התנהלויות בגדה הצריכות לבוא בסולם-העדיפויות אחרי

מתחים בין הנסיכים, הבני-שם, לבין החדשים, שרובם בני עדות-המזרח?

אבא שלי הוא שומר במרבק עד היום, אני לא נסיך ואני גם לא ממוצא אשכנזי. ואני לא היחיד. גם מאיר שיטרית לא ממוצא אשכנזי, וגם מיכאל רצון, יו"ר צעירי הרוח, ועוד צעירים. כרשימת הליכוד לכנסת הנוכחית נבחרו יותר מעשרה ח"כים בני פחות מ-40. מהמערך נבחר רק אחד.

מה שמאחד את כולנו זו הדרך, והעתיד הפוי ליטי הוא של תנועת-החרות, לא של המערך.

אני לא מאמין שהמתחים העדתיים גוברים בעשור האחרון הם בידדה

המערך מנהל מאבק נגד הטלת מיסוי על קיצבות-זיקנה של פנסיונרים עשירים משיקולים אלקטוראליים, והרוח הצעיר נמצא בתנועת-החרות. הרוח פתחה את שורותיה יותר מכל מפלגה אחרת. בכל כנסת מתחלפים בערך 80 אחוז מהח"כים של הרוח.

ובכל זאת, היות צריך לעבוד קשה יותר מדין מרידור כדי להגיע לתפקידך ולמעמדך.

על מה אני צריך להתלונן? אני שר בממשלה, לא? כולנו - רוני מילוא, דן מרידור - מאתו הרוח.

אבל אתה עבדת קשה, ולחם זה בא בקלות.

אני מודה, או מה? אתה לא חושב שהשתמשו בך כשהגישו את מועמדותך להיות יו"ר הנשיאות?

החרות. הנתונים הייחודיים לתנועה החרוית את הבעיה.

מה הם הנתונים האלה?

זו ועידה ראשונה שנערכת כשדמות נערצת, אהובה ומקובלת, לא לוקחת בה חלק פעיל ומפסיקה באופן פיתאומי את הפעילות שלה ללא שום שלב של הכנה.

יש הטוענים כי דווקא נוכחותו של בגין בעבר מנעה מאנשים לחשוב באי-זו דרך הם הולכים, כי הם היו מקבלים את דבריו והולכים אחריו בצורה עיוורית.

אני תיכף אענה על כך. בשנים האחרונות, מכל מיני סיבות - חלק מהן מוצדקות, חלק מהן נבעו מחשש - לא מוצדק - לא קויימה הוועידה. האירועים הפעם לא הפתיעו. בחדשים האחרונים האירועים החמירו. היו התבטאויות חריפות. היו כינוסים, המצב נעשה גרוע. במשך שלושת ימי הוועידה לא הצלחתי אפילו להפגיש את כל השרים כדי לפתור בעיות, וזה חמור. כיומיים הראשונים של הוועידה לא נבחרו מרבית נושאי התפקידים. זה רק יכול להמחיש את הבעיה שאיננה ייחודית לחרות - יש עייפות מצטברת, וכל הפרשנויות כאילו הדברים נובעים מן הנושא העדתי אינן נכונות.

ועכשיו לעניין בגין ותפקידו המיוחד: יש יתרון וחסרון למנהיג דומיננטי, נערץ ומקובל. אני לא שותף לאלה הגורסים כמו שאמרת. אני חושב שבגין היה דמוקרט גם בהיותו מנהיג. אסור לשכוח שב-1971 המפלגה הראשונה שעשתה שינויים דרמאטיים בהליכי בחירת המועמדים לכנסת היתה תנועת החרות.

ב-1977 שליש מחברי-הכנסת התחלפו. בכניסת ה-10 היו שינויים, וגם בכנסת הנוכחית, ואת השינויים האלה לא קבעה ועדת-מינויים כמו במפלגות אחרות, אלא בחירות דמוקרטיות.

אמרו עוד, שבתקופתו של בגין, כל התפקידים בהנהגת התנועה, מלבד הו"ר, היו חסרי תוכן.

באותו לילה אחרון סוער של הוועידה, שמיר אמר שגם אילו בגין היה נוכח באולם הוא לא היה

קצב עם בגין חסרונו של בגין מורגש!

כמה מערי-הפיתוח, הנמצאות במשבר כלכלי. הוא חושב שהתוכנית שהניח על שולחן-הממשלה תוכל לפתור בעיות אלה באופן הצודק ביותר.

בינתיים, מלבד עבודתו השוטפת כשר-העבודה והרווחה, הוא עסוק ביותר בעניינים-המימלגתיים. שעדיין אינם יורדים מן הכותרות. הוא רץ משיבת-מזכירות ליושי-בת-פיוס. משם לשיבת-משרה. ואין לדבר סוף.

ברכה, מזכירתו, נאלצת להתנצל ולדחות בשמו כל מיני הזמנות לאירועים ולחגיגות מישפחתיות. הזרמות בקצב בלתי-פוסק ללישכה בירושלים. משה קצב הוא, כנראה, אחד השרים היותר אהודים.

אנשי-שמיר, שהציבו אותו בבחירות כמועמד ליו"ר נשיאות-הוועידה מול אליהו נר-אלישר, כדי לשבור את מחנה שרון-לוי, כדי להעמיד מולם איש צעיר, לא נישל אפילו לא אשכנזי, אך מרגע שנבחר, גילה קצב שהוא אינו בובה של איש. שהוא מחליט החלטות על-פי שיקול-דעתו וראות-עיניו. החלטות אלה לא תמיד ערבו לחיכם של אנשי כל המחנות, אך איש לא הטיל ספק בעובדה שהוא היה בעל יוזמה עצמאית ולא היה סוכנו או עושה-דברו של איש. קשה להאמין על האיש הנחמד, היושב מאחורי שולחן-כתיבה כבד, לבוש בחולצה בהירה, במיכנסיים בהירים ומיקטורן כהה.

קצב עם קיסר ופרס. כילד לא חלמתי להיות פוליטיקאי. חלמתי להיות בעל-חנות!

אם הקו שלך נכון, אז לוי ושרון השתמשו באליהו כדאליישר.

אולי? ספרדים ציכים להצביע עבור מישהו. נניח שהצביעו עבור נר-אלישר, או יאמרו שזה מפני שהוא הלך עם לוי? אם הצביעו בשבילי, היו אומרים כי בגלל משה קצב? אני לא חושב שזה נכון, לא השתמשו בי. קיבלתי החלטות לפי מייטב הכרתי, ולא אצטער עליהו.

ברור שאחרי שנבחרת, פעלת כמיטב יכולתך. אני שואלת על שלב המועמדות. אם זה לא היה ניצול?

שרון ולוי במשך שבוע הודיעו שהם תומכים ביוסר ארירור כמועמד ליו"ר הנשיאות. אני, כיום השני בבוקר, כשראיתי שלוי ושרון מתנגדים למועמדות שלי, טילפנתי לשמיר הביתה, אמרתי שיו"ר הנשיאות צריך להיות מועמד מוסכם, ביקשתי שהוא יעשה מאמץ. הוא שאל את מי אני מציע. לא היתה פה קפריזא אישית שלי. הצעתי שמיר ויותר לטובת יוסר ארירור, כי הוא מוסכם על שרון ולוי, או לפחות שיתפשרו על אליעזר שוסטק. שמיר ביקש זמן לחשוב. באותו בוקר שוב הפעלתי לחץ, ואז הודעתי שאני מסיר את מועמדותי. אחרי לחצים שמיר הסכים. אבל כסוף לוי נסוג, זו הוכחה שלא היתה

מצליח להשתלט על הצירים. חסרונו של בגין מורגש, ואני אומר זאת כצער. אני מצטער שהוא לא לקח חלק באירועים.

בסיקור הוועידה בעיתונות הוד-גש העניין העדתי.

אני לא מאמין שהמתחים העדתיים גוברים. הם בירידה בעשור האחרון. בני עדות-המזרח, בעשר השנים האחרונות, הרגישו השיוויון בכחברה. הם הרגישו שהם חלק אינטגרלי של החברה הישראלית, שהם יכולים להשפיע על מיבנה השלטון. תהליך הרמוקרטיזציה בין בני עדות המזרח מעמיק יותר. אני חושב שלאירועים בתנועת החרות לא היה שום קשר לעניין העדתי. המתחים החברתיים בארץ נובעים ממתחים פוליטיים, לא עדתיים. לצערי, אחת הציפיות ממשלת-האחרות היתה שהיא תוריד מתחים חברתיים בעיקבות הורדת המתחים הפוליטיים, וזה לא קרה. ואני מאשים בכך את המערך. לא כבר שבוע שבו אי-שמיר לא תקף את הליכוד ולדעתי, ראשי-הממשלה שימעון פרס החמיץ הודמנותיו. הוא יכול היה להגביר את האחדות בעם כדי להוריד מתחים חברתיים ופוליטיים. ואז היה נכנס להיסטוריה.

אתה לא חושב שבוועידה היו

היך לוי הוכיח את עצמו כאדם נבון, כמנהיג כריזמאטי עם כישורונות, ואיש לא יכול ליטול זאת ממנו!

ללא עניבה. שפניו פני ילד כמעט. שהוא מסוגל לומר דברים תקיפים והחלטיים. אבל הוא מצליח להוכיח את עצמו. קצב הנמרץ והצעיר, היום בן 40, הוא השר היוקא של ממשלת האחדות הענקית. כשמונה לתפקידו היה מלא ברעיונות. חלקם נראים היום יותר כגימיק תיקשורתי שנמוג עם הזמן. כמו החלטתו לעבוד יום בכל חודש בכל מיני מיפעלים. היוזמה החזיקה מעמד במשך תקופה קצרה בלבד. שבה עיטרו תמונותיו של השר, כשהוא עובד עובדת כפיים. "שחורה" את העמומים הראשונים של העיתונים. אחרי-כך נשכחה